

Tankar om DNA

Ett nytt hjälpmedel inom släktforskningen är att använda sig av DNA. Anledningen är bl. a. mycket marknadsföring av de företag som tillhandahåller dessa tjänster och att släktforskare pratar sig varma för det. Anledningen att analysera sitt DNA kan vara av olika anledningar. Följande lista är utan inbördes ordning som programledare säger i TV-program

- bekräfta att den traditionella forskningen stämmer.
- hitta okänd far eller okänd mors
- se var nära och avlägsna släktingar har tagit i vägen. –
- hitta okända kopplingar mellan anor.

Finns det då något negativt eller risker med att göra en DNA-analys.

Min personliga uppfattning är att det inte finns något argument emot det, det som kan komma fram går ju att hitta med vanlig forskning i arkiv för det mesta. Man bör dock tänka på att vissa saker som kommer fram måste man hantera inom släkten med viss försiktighet främst adoptioner och fosterhemsplaceringar. Ett citat från en FB-grupp som handlar om DNA-forskning. ”

Alla har rätt att få reda sanningen om sin släkt, men du har inte rätt att tala om det för alla.

DNA och hitta grova brottslingar.

Sedan en tid har polisen fått möjlighet att söka i de olika testföretagens resultatlistor. Enligt Peter Sjölund, kanske landets främste expert på DNA, ger det nya möjligheter att spåra grova brottslingar. Man måste aktivt välja om polisen ska få söka i företagets databaser. Man måste kryssa i om man blir sökbar. Idag (aug 2021) saknar polisen laglig grund att göra sökningar i de olika företagens databaser. Regeringen ska inom kort förelägga riksdagen ett förslag att göra det möjligt.

Vad ska man välja.

FT- DNA, Ancestry, My Heritage och 23andMe. Man kan ladda upp resultatet hos de olika aktörerna, vilka möjligheter och kombinationer får man kolla vid varje tillfälle, då det ändrar sig hela tiden. Ett sätt att få flera träffar är att överföra sitt resultat till andra bolag (så att resultatet jämförs i flera databaser) även att ladda upp sitt resultat på GED-match som är gratis och dit alla bolags testresultat kan föras över till. De allra flesta rekommenderar autosomalt test hos Family Tree DNA där de flesta svenskar har gjort analysen, vill man hitta de i släktleden som utvandrat så bör man även testa sig hos Ancestry.

Hur tolkar man svaret ?

Följande är en beskrivning från test hos FTDNA, hos andra företag kan det vara skillnader men i stort sett liknande. I provkitet som man sänder in finns det i kitnummer, lösenord och en mejladress, byt den till din. Kitnumret och lösenordet är nyckeln för att följa analysens väg i laboratoriet och analysresultatet När analysen är färdig får du en träfflista på personer som du delar DNA med. Hur mycket framgår också och ett uppskattat släktskap. Då kommer du säkert att upptäcka märkligheter som du kanske tvivlar på. Kom dock ihåg att Dna-analysen inte ljuger, återkommer längre fram om det. Du ser även om personen har lagt upp sitt släkträd och du kan titta och söka i det. Träffens mejladress finner du också. Hos en del företag visas kartor som anger varifrån dina anor

kommer ifrån (etniskt ursprung). Titta på dem om du vill. Glöm sedan bort dem, de är missvisande. I FTDNA:s svar uppskattar de hur nära släkt man är. Har man mycket anförluster i sitt träd så visar uppgifterna att man är närmare släkt än man är, har att göra med hur de beräknar släktskapet. De träffar som ligger längst ner på träfflistan ska man inte bry sig om utan börja med de med högst upp. Det underlättar mycket om man har ett stort och brett släkträd att jämföra med.

Orsaker till "märkliga" träffar.

Att man tycker att man får märkliga träffar är många, jag har listat en del.

- i din traditionella forskning har det uppstått fel.
- adoptioner eller fosterbarn har förtigits inom släkten.
- fel fader eller moder angetts i kyrkobokföringen
- okänd faders DNA visar sig i analysen.

Beställning av FTDNA-kit

Lite info om best från FTDNA genom Åsa Lindh Se hennes presentation nedan.

Åsa Lindh heter jag och har nu en depå med tomma kit från FTDNA här i Sverige för att snabbt och enkelt kunna distribuera kit inom Sverige och slippa onödigt strul och extra kostnader. Jag gör massbeställningar på 500 kit åt gången för att hålla kostnaderna nere. Kostnaden för kitten kommer att variera beroende på valutakurser och vem man får som håller i ordern på FTDNA . Kitten kostar nu 90:-/st inkl. porto Beställning gör ni enklast via mail: dnalindh@telia.com Betalning av kitten gör ni innan leverans till: Swish: 070 648 45 87 Åsa Lindh Överföring: Swedbank konto Clearingnummer 82 990 Konto 103 818 927-8 kontohavare Åsa Lindh alt Handelsbanken clearingnummer 6848 konto 420 889 868 kontohavare Åsa Lindh Glöm inte skriva namn och antal kit vid betalning Har ni frågor och funderingar så mejla mig på dnalindh@telia.com eller ring mig på 070 648 45 87 Mejlen kommer att svaras på inom endag har ni inte fått svar så ring för då har mejlet inte kommit fram. OBS. Kostnaden för testet tillkommer, betalas direkt till FTDNA

Länkar till DNA-info

<https://www.rotter.se> DNA-materialet ligger under faktabanken. I Rötterbokhandeln kan du beställa handböckerna "Släktforska med DNA" och " Från DNA-test till släkträd"

<https://testadna.nu> Bra sida med många länkar och youtubefilmer (Åsa och Linda)

DNA och hitta grova brottslingar.

Publicerad av Sveriges Radio.

Uppdaterad 28 december 2019 Publicerad 28 december 2019

Familjesökning hjälpte polisen hitta två okända gärningspersoner

51 sökningar där polisen hittat två tidigare okända gärningspersoner och fastställt identiteten på ett tidigare okänt brottsoffer. Det är resultatet efter ett år med utvidgade möjligheter att spåra okända gärningspersoner genom familjesökning med hjälp av DNA.

Familjesökning innebär att brottsplatsspår från okända gärningspersoner matchas mot alla personer i polisens DNA-register med syfte att hitta en nära släkting till den som lämnat spåret.

Genom det kan man få fram en lista på de som har störst sannolikhet att kunna vara föräldrar, barn

eller syskon till den som avsatt spåret på brottsplatsen. Och då får polisen utreda om det är en nära släkting eller inte, berättar Christina Widen som är forensiker på Nationellt Forensiskt Centrum, NFC, som analyserar DNA-spår från brottsplatser.

51 DNA-träffar på ett år

Sedan

familjesökning blev tillåtet 2019 har NFC familjesökt spår i 41 ärenden, sammanlagt 51 sökningar och fått träff på möjliga släktingar i samtliga. Men det innebär inte med automatik att den okända gärningspersonen kommer att kunna identifieras.

– Nej för det kan vara träffkandidater som av en slump liknar brottsplatsspåret så polisens utredare har nog ett digert arbete att kolla om personerna på listorna som vi har levererat har föräldrar, barn, eller syskon som kan vara aktuella, säger Christina Widén.

Två gärningsmän – en fällande dom

Hittills har man hittat två tidigare okända gärningspersoner och ett tidigare okänt brottsoffer genom familjesökning. En av gärningspersonerna man identifierat är en man som begick en våldtäkt på en nioårig flicka i Billdal 1995 och som nu har dömts för det.

Han hittades genom att en nära anhörig fanns i polisens register och efter sedvanliga utredningsåtgärder kunde polisen ringa in mannen som greps och topsades. Hans DNA visade sig stämma helt överens med DNA-spåret man säkrat på brottsplatsen.

I det andra fallet där man identifierat en gärningsperson pågår en förundersökning, enligt Christina Widén.

Inte okomplicerat

Familjesökningar sker främst i mordärenden, i både pågående och så kallade kalla fall, men även i sexualbrottsfall och vissa brottstyper av mindre allvarlig karaktär men där det har varit fråga om seriebrottslighet.

Även om möjligheten att spåra okända gärningspersoner har utvidgats med hjälp av familjesökning så är det inte helt okomplicerat, enligt Christina Widén

– För att hitta en kandidat måste vi ha tur så till vida att den som avsatt spåret har kriminella släktingar och att DNA-profilen är så pass lik så att vi kan hitta den. För av en slump kan profilerna, även om man är nära släkt, inte vara särskilt lika och då hittar vi inga nära släktingar. Och i andra fall kan det vara en person vars DNA av en slump kan vara likt spåret men inte är en släkting, berättar Christina Widén.

Utdrag av artikel publicerad i Rötter den 7 augusti 2019

Medverkande Peter Sjölund

Är din profil sökbar för polisen i DNA-registrerna ?

Men hur är det egentligen? Får den svenska polisen verkligen söka i kommersiella släktforskningsdatabaser? Och vilka DNA-släktforskningsföretag rör det sig i sådant fall om? Vi hör med DNA-släktforskningsexperten Peter Sjölund, som har följt händelseutvecklingen under flera års tid och även agerat rådgivare till polisen.

De databaser det rör sig om är Gedmatch och FTDNA och i båda fallen får polisen bara söka släktskap med de profiler där användaren har gett sitt medgivande, säger Peter Sjölund.

Svenska användare som laddat upp sin data till Gedmatch eller registrerat sig hos FTDNA före mars 2019 är automatiskt dolda för sökningar från polisens utredare. Nya användare hos FTDNA förväntas ha tagit del av de nya användarvillkoren och har därför automatiskt godkänt att deras profiler är matchningsbara för polisen. Men den som inte vill matchas med de brottsbekämpande instanserna kan välja att undantas genom att justera sina matchningsinställningar.

Släktforskare blir genetiska vittnen

Hur ser du på att polisen nu kommer att utnyttja en kommersiell släktforskningsdatabas i hopp om att lösa dubbelmorden i Linköping?

Jag tycker det är utmärkt att polisen i Sverige nu tar hjälp av det kraftfulla verktyg som DNA-släktforskning är, för att försöka lösa detta hemska dubbelmord. Och numera har ju både Gedmatch och Family Tree DNA infört att polisen bara kan få släktmatchningar mot dem som givit sitt samtycke till detta, så det finns inte längre några etiska problem. Jag vill därför absolut uppmana alla DNA-testade, som vill hjälpa till i polisens arbete, att gå in på sina inställningar och kryssa i YES för att man ska vara synlig i matchlistorna för polisen, eller "Law Enforcement" som det kallas hos Family Tree DNA. Kanske kan det vara du som bidrar med den avgörande pusselbiten för att klara upp ett mordfall i Sverige.

Vad är det egentligen man ger polisen tillgång till om man öppnar upp för användningen av sin DNA-data?

Polisen kan inte se ditt DNA. Men om de laddar upp ett DNA-spår från en mordplats, får de matchningar med släktforskare som på något sätt är släkt med den okände mördaren. De flesta matchningarna är förstås väldigt avlägsen släkt, kanske på 1600-1700-talet. Men om polisen har tur att hitta några som beräknas var lite närmare, kanske 5-männingar/pysslingar, så kan de med hjälp av omfattande släktforskning ringa in vem mördaren är. Så man kan säga att släktforskare på detta sätt fungerar som "genetiska vittnen", som kan bidra med små pusselbitar för att spåra grova våldsbrottslingar. Eller för att på samma sätt ta reda på identiteten hos ett oidentifierat offer för ett mord eller en olycka.

Tillägg till artiklarna

Ancestry, My Heritage och 23 and me tillåter inte att polisen gör sökningar i deras databaser. Man måste var konsekvent i sitt handlande. Tillåter man att polisen får söka i GED-match och man har laddat upp från något av de andra aktörerna då blir det sökbart för polisen där.

Lycka till med din forskning med hjälp av DNA

Skrivet och sammanställt av Sven-Erik Grahn aug.2021